

Täysistunto

Tiistai 9.6.2026 klo 14.01

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2026 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.08 **Jenni Pitko vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valiokunnan mietinnön. Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä teollisuuspäästödirektiivin muutoksen edellyttämät tarkistukset ympäristönsuojelulakiin. Teollisuuspäästödirektiivin muutoksella sen soveltamisalaa on laajennettu muun muassa laskemalla sikojen ja siipikarjan eläinsuojien soveltamisalakynnystä merkittävästi. Lisäksi soveltamisalaan on lisätty metalli- ja teollisuusmineraalien kaivostoiminta sekä suuret akkujen valmistuslaitokset.

Ympäristönsuojelulaissa ehdotetaan säädettäväksi uudesta vaatimuksesta ympäristöjärjestelmän käyttöönottamiseksi kaikissa teollisuuslaitoksissa vuoteen 2030 mennessä. Ympäristöjärjestelmän on oltava kunkin toimialan BAT:n eli best available technologyn mukaisten päätelmien mukainen, ja sen tulee sisältää tavoitteet jätteen määrän vähentämiseksi, energiatehokkuuden ja veden uudelleenkäytön optimoimiseksi sekä laitoksella käytettyjen vaarallisten aineiden ympäristöriskien pienentämiseksi.

Teollisuuspäästödirektiivin muutoksessa sen soveltamisalaa on laajennettu aiempaa useampiin eläinsuojiiin. Niin sanotuista direktiivieläinsuojista eli direktiivin soveltamisalaan kuuluvista suurimmista ja saastuttavimmista, teollisuuslaitoksiin rinnastettavista sika- ja siipikarjatiloihin ehdotetaan säädettäväksi ympäristönsuojelulaissa omassa luvussaan. Valiokunta korostaa, että Lupa- ja valvontavirasto on direktiivieläinsuojien osalta ehdotettu lupaviranomainen, kun taas muut eläinsuojat ovat joko luvan tai ilmoituksen varaisia ja toimivalta on Lupa- ja valvontavirastolla tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Koska direktiiviin kuuluvien eläinsuojien kokorajaa on laskettu, aikaisempaa useampi eläinsuoja siirtyy direktiivin vaatimusten piiriin ja valtion lupaviranomaisen toimivaltaan.

Komissio tulee antamaan päätöksen toimintasäännöistä, jotka koskevat teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan kuuluvia eläinsuojia. Toimintasäännöt ovat edelleen valmisteltavina, eikä niiden vaikutusta toimintaan ole siten vielä mahdollista lopullisesti arvioida. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi vaikuttaa toimintasääntöjen laadintaan aktiivisesti. Eläinsuojan osalta hallituksen esityksessä on hyödynnetty direktiivin mahdollistama

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

siirtymä täysimääräisesti, minkä vuoksi toimintasääntöjen aiheuttama lupien päivitys on sidottu toimintasääntöjen voimaantuloon. Eläinsuojien luvat tulee päivittää toimintasääntöjen osalta viimeistään kaksi vuotta ennen siirtymäajan päättymistä eli vuosina 2028, 2029 tai 2030 riippuen eläinsuojan koosta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin muutoksen vaikutus lupamaksuihin, kun ilmoituksenvaraisia eläinsuojia siirtyy lupavelvollisuuden piiriin. Kuntien ilmoitusmenettelystä nyt perittävät maksut vaihtelevat kunnittain mutta ovat yleisesti ottaen kertaluokkaa pienempiä kuin valtion lupamaksut. Valiokunta pitää välttämättömänä, että ratkaisua eläinsuojien lupamaksujen kasvavien kustannusten hillitsemiseksi selvitetään kiireellisesti, vaikka itse lain toimeenpano tapahtuu vasta useamman vuoden siirtymäajan kuluttua. Siirtymäaikana tulee selvittää, voiko siirtyviin direktiivieläinsuojoihin kohdentaa vastaavan maksujen alennusmekanismin kuin mitä kohdistuu mikroyrityksiin lain 206 §:n mukaisesti. Nykyisten direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien lupamaksujen perusteena on nykyinen lupamenettely, ja toimintasääntöjen täytäntöönpanoon liittyen arvioidaan, että direktiivin eläinsuojien lupamenettelyyn kuluisi nykyistä vähemmän työaikaa. Eläinsuojien lupamaksujen moninkertaistumista ei voida pitää hyväksyttävänä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitus varmistaa siirtymäajan kuluessa direktiivieläinsuojien lupamaksujen kohtuullisuuden alentamalla Lupa- ja valvontaviraston direktiivieläinsuojoihin kohdistuvia lupamaksuja esimerkiksi säätämällä siitä soveltuvalla tavalla. Tästä on olemassa valiokunnan lausumaehdotus.

Tietojen julkaisemisesta: Valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvat ympäristölupa-asiat niihin liittyvine asiakirjoineen on julkaistu vakiintuneesti viranomaisen verkkosivuilla. Direktiivin muutoksen vuoksi julkaistavien tietojen määrä kasvaa. Kotieläinten pito henkilöityy yleensä yhteen tai muutamaan henkilöön, eli kysymys on olennaisesti enemmän henkilösidonnoisesta toiminnasta suuriin teollisuuslaitoksiin verrattuna. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudessakin tilannetietopalvelussa käytetään samantyyppistä menettelytapaa eläinsuojien osalta sijainti- ja henkilötietoluonteisten tietojen esittämiseen kuin aikaisemmin. Henkilötietojen ja liikesalaisuuksien piiriin kuuluvien tietojen julkaiseminen on perusteltua rajata välttämättömimpien toimijoiden suojaamiseksi.

Euroopan komissio on antanut lainsäädäntöehdotuksia tiettyjen ympäristösääntelyä koskevien direktiivien ja asetusten sisältövaatimusten muuttamiseksi tavoitteena vähentää yritysten hallinnollista taakkaa, niin sanotut omnibusehdotukset. Näiden ehdotusten täytäntöönpano hyvin todennäköisesti poistaa tai supistaa hallituksen esityksessä esitettyjä vaatimuksia. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena sitä hallituksen esityksen lähtökohtaa, että omnibusmuutokset saatetaan voimaan myöhemmässä vaiheessa erillisellä hallituksen esityksellä sen jälkeen, kun uusi lainsäädäntö on julkaistu ja siten sen sisältö varmuudella on tiedossa.

Ympäristövaliokunta on tehnyt siirtymäsäännöksiin lakitekniisiä tarkistuksia. Lisäksi sääntelyä on pyritty selventämään siirtämällä osan siirtymäsäännöksistä sijaintia kokonaisuudessaan. Muutokset ovat teknisiä, eikä niillä ole tarkoitettu muuttaa tavoiteltua sisältöä.

Ympäristövaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ja hyväksyy yhden lausuman.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

18.14 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies, hyvät kollegat! Kun käsittelemme esitystä ympäristönsuojelulain muuttamisesta, emme käsittele vain lupaehtoja tai säädösten toimeenpanoa. Kyse on siitä, millaiset pelisäännöt ohjaavat suomalaisen teollisuuden, maatalouden ja koko yhteiskunnan kehitystä tulevina vuosikymmeninä ja millaisen ympäristön jätämme tuleville sukupolville. Toimimme nyt, jotta teollisuuden päästöjä vähennetään, ympäristötehokkuutta parannetaan ja hallitusti siirrytään kohti ilmastoneutraalia taloutta. Tämä kokonaisuus on paitsi tarpeellinen ja perusteltu, myös kokonaisturvallisuuden kannalta merkittävä. Jos ympäristömme ei voi hyvin, uhkaa se vesihuoltoa, ruokaturvaa ja energian saatavuutta. Siksi ympäristöriskit ovat väistämättä samalla pitkän aikavälin turvallisuusriskejä.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä keskeistä on, että ympäristönsuojelu, teollinen kehitys ja ilmastovastuu nähdään toisiaan tukevinä tavoitteina. Kun laitoksilta edellytetään parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan perustuvia ratkaisuja, ympäristöjärjestelmiä ja pitkän aikavälin siirtymäsuunnitelmia, luodaan kehikko, jossa päästöjä voidaan vähentää samalla, kun teollisuuden kilpailukykyä vahvistetaan. Kun sääntely ohjaa toimintaa kokonaisvaltaisesti, ei huomio ole pelkästään päästörajoissa vaan myös energia- ja materiaali-tehokkuudessa sekä kiertotaloudessa. Tämä vahvistaa suomalaisen teollisuuden huoltovarmuutta ja kykyä vastata tulevaisuuden vaatimuksiin.

Arvoisa puhemies! Muutos ei ole vain periaatteellinen linjaus, vaan sillä on myös konkreettisia vaikutuksia. Sääntely laajenee uusiin toimialoihin ja koskee aiempaa useampia toimijoita, mikä lisää sekä yritysten velvoitteita että viranomaisten työmäärää. Tämän vuoksi puhtaan siirtymän onnistuminen ei riipu vain siitä, mitä säädetään, vaan myös siitä, miten sääntely pystytään käytännössä toteuttamaan. On tärkeää, että siirtymä toteutetaan tavalla, joka ei aseta yksittäisiä toimijoita kohtuuttomaan asemaan. Siksi esityksen vahvuus onkin siinä, että se yhdistää kunnianhimoiset ympäristötavoitteet ja hallitun siirtymän sekä tunnistaa siirtymän erilaisuuden eri toimialoilla ja eri alueilla. Kun muutokset toteutetaan pitkän siirtymäajan kautta, yritykset saavat lisää ennakoitavuutta ja aikaa sopeutua muutoksiin. Se on ratkaisevaa, koska investoinnit puhtaaseen teknologiaan eivät synny epävarmuudessa ja turvattomuudessa. Yhteiskuntamme tarvitsee vakautta, valmiutta ja tilannekuvan tarkkuutta.

Arvoisa puhemies! Puhtaan siirtymän ydin ei ole kieltojen kasaaminen vaan vastuun jakaminen ajallisesti ja oikeudenmukaisesti. Tämä esitys vie Suomea suuntaan, jossa ympäristön kantokyky, taloudellinen toimeliaisuus ja yhteiskunnan vakaus kulkevat rinnakkain käsi kädessä. Ympäristön kantokyky ei ole neuvottelukysymys, se on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

18.19 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ihan lyhyesti haluan kiittää ympäristövaliokuntaa ja valiokunnan puheenjohtajaa. Nostan vain pari asiaa, mitkä erityisesti lämmittivät mieltä, kun ne saatiin yksimielisesti siellä menemään myös läpi. Yksi on se, että maataloudelle aiheutuviin mahdollisiin kustannusten nousuun tuli tämä lausuma erinomaisella yhteistyöllä läpi ympäristövaliokunnan ryhmien. Ja toinen on tämä tietosuojakysymys, koska maataloilla on hyvin erityyppinen tämä yritys rakenne kuin monilla isommilla toimijoilla. Hieno juttu, että saatiin tällaiset sinne mietintöön. — Kiitos, ei muuta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.20 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kun käsittelemme esitystä ympäristönsuojelulain muuttamisesta, emme käsittele vain lupaehtoja, raja-arvoja tai direktiivien toimeenpanoa. Me käsittelemme kysymystä siitä, millaisen tulevaisuuden rakennamme lapsillemme ja lastemme lapsille. Kyse on viime kädessä siitä, että välitämme kansastamme ja turvaamme heille tulevaisuuden. Puhtaan siirtymän onnistuminen ei synny yksittäisistä hankkeista tai vapaaehtoisuudesta. Se syntyy ennustettavista, oikeudenmukaisista ja pitkäjänteisistä pelisäännöistä, jotka ohjaavat teollisuutta, energiantuotantoa ja luonnonvarojen käyttöä yhteiskunnan kannalta kestäväälle uralle. Tähän me haluamme nyt panostaa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 75/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.